

ОСНОВИ АКАДЕМІЧНОГО ПИСЬМА

методичні рекомендації до практичних занять

для студентів спеціальностей

231 «Соціальна робота»

081 «Право»

227 «Фізична терапія, ерготерапія»

073 «Менеджмент»

Обговорено і рекомендовано

на засіданні кафедри

соціальної роботи

Протокол № 9

від 10 лютого 2020 р.

УДК 378.147.091.33-027.22:[81'271:811.161.2](072)

*Рекомендовано до друку на засіданні кафедри соціальної роботи
від 10 лютого 2020 р.*

Рецензенти: Нагорна Надія Сергіївна, канд. психол.наук

Відповідальний за випуск: Коленіченко Тетяна Іванівна, канд. педагог. наук,
доцент

Децюк Т.М. Основи академічного письма. Методичні рекомендації до практичних занять для студентів спеціальностей 231 Соціальна робота, 081 «Право», 227 «Фізична терапія, ерготерапія», 073 «Менеджмент». – Чернігів: ЧНТУ, 2020. – 49с.

У методичних рекомендаціях представлено основний зміст курсу «Основи академічного письма». Надано методичні рекомендації для оптимізації роботи студентів при підготовці до практичних занять. До кожної теми складено перелік літератури, яка дозволяє знайти відповіді на теоретичні питання й підготуватися до виконання практичних завдань. Для перевірки рівня засвоєння знань з курсу розроблено й запропоновано контрольні запитання до тем.

Методичні рекомендації призначено для студентів, які навчаються за спеціальностями «Соціальна робота», «Право», «Фізична терапія, ерготерапія», «Менеджмент».

УДК 378.147.091.33-027.22:[81'271:811.161.2](072)

©Т.М. Децюк, 2020

© ЧНТУ, 2020

ЗМІСТ

Передмова	5
1. Програма навчальної дисципліни «Основи академічного письма»	7
1.1 Теми практичних занять	9
1.2 Методи поточного та підсумкового контролю	9
2. Плани практичних занять	11
2.1 Академічна культура в університеті: на прикладі закладів вищої освіти США	
2.1.1 План	11
2.1.2 Завдання для студентів	11
2.1.3 Питання для самоконтролю	11
2.1.4 Методичні рекомендації	12
2.1.5 Література	12
2.2 Академічна доброчесність і академічна нечесність в умовах закладу вищої освіти	
2.2.1 План	13
2.2.2 Завдання для студентів	14
2.2.3 Питання для самоконтролю	14
2.2.4 Методичні рекомендації	14
2.2.5 Література	15
2.3 Плагіат у масовій культурі	
2.3.1 План	16
2.3.2 Завдання для студентів	17
2.3.3 Питання для самоконтролю	18
2.3.4 Методичні рекомендації	18
2.3.5 Література	18
2.4 Науковий стиль української мови: писемне мовлення	

2.4.1 План	19
2.4.2 Завдання для студентів	20
2.4.3 Питання для самоконтролю	20
2.4.4 Методичні рекомендації	21
2.4.5 Література	22
2.5 Реферат, курсова, магістерська: загальна характеристика	
2.5.1 План	22
2.5.2 Завдання для студентів	23
2.5.3 Питання для самоконтролю	23
2.5.4 Методичні рекомендації	23
2.5.5 Література	24
2.6 Робота над науковими публікаціями	
2.6.1 План	25
2.6.2 Завдання для студентів	25
2.6.3 Питання для самоконтролю	26
2.6.4 Методичні рекомендації	26
2.6.5 Література	27
2.7 Культура оформлення наукового тексту: інформаційні технології на допомогу студенту	
2.7.1 План	28
2.7.2 Завдання для студентів	28
2.7.3 Питання для самоконтролю	29
2.7.4 Методичні рекомендації	29
2.7.5 Література	30
3. Питання до заліку.....	32
4. Рекомендована література.....	35
Додатки.....	48

Передмова

Формування академічної культури у закладі вищої освіти (ЗВО) залишається складною теоретичною й технічною проблемою. Академічна доброчесність ЗВО є запорукою формування необхідних професійних навичок таких як професійна етика та культура. Успішне засвоєння дисципліни дозволяє бакалавру із соціальної роботи, права, фізичної терапії та ерготерапії, менеджменту розширити коло застосування набутих раніше знань та практичних навичок для наукової творчості, академічної грамотності, необхідних практичних навичок усного і писемного мови, необхідних для успішного навчання та майбутньої професійної діяльності.

Метою викладання навчальної дисципліни «Основи академічного письма» є формування науково-професійного світогляду бакалавра спеціальностей 231 Соціальна робота, 081 Право, 227 Фізична терапія, ерготерапія, 073 Менеджмент в області світових академічних традицій та забезпечення ЗВО необхідними знаннями та інструментами, оволодіння та оперування якими є необхідними для повноцінного функціонування у освітній спільноті, а також на ринку праці у майбутньому. Предмет вивчення – процес наукової творчості, тобто виявлення закономірностей самостійної наукової діяльності та академічної доброчесності.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Основи академічного письма» є:

- 1) Ознайомлення з сучасним станом та тенденціями розвитку проблеми академічної доброчесності
- 2) Вивчення різновидів наукової творчості
- 3) Засвоєння принципів застосування цих закономірностей для наукової творчості

4) Практичне ознайомлення з особливостями та засвоєння основ наукової роботи ЗВО

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

ЗНАТИ:

- основні засади академічної доброчесності;
- форми самостійної роботи студентів;
- способи опрацювання нормативних, наукових, навчально-методичних та інших літературних джерел;
- основи науково-дослідницької діяльності студентів;
- психологію та технологію наукової творчості;
- загальну характеристику рефератів, курсових, магістерських робіт, кандидатських та докторських дисертацій;
- послідовність виконання курсової роботи, магістерської роботи;
- вомоги до оформлення різних видів наукових публікацій (статті, тези доповіді, монографії).

ВМІТИ:

- користуватися навичками усного і писемного мовлення;
- користуватися навичками написання академічних, наукових текстів (реферати, курсові роботи, наукові статті, тези доповіді тощо);
- застосовувати отримані теоретичні знання в практичній діяльності;
- користуватися бібліотечними каталогами;
- виділяти головне серед другорядного;
- презентувати доповіді, реферати, повідомлення;
- аргументовано, але толерантно відстоювати свої наукові погляди;
- поважати право на інтелектуальну власність інших.

Програма навчальної дисципліни «Основи академічного письма»

Змістовий модуль 1. Формування академічної культури студента

Тема 1. Засади вищої освіти. Основні поняття, підходи і завдання курсу

Розуміння поняття «засади вищої освіти». Основний підхід, мета і завдання курсу. Поняття самостійної роботи студентів. Мета та функції самостійної роботи студентів. Види самостійної роботи студентів. Види навчальної діяльності, які включає самостійна робота студентів.

Тема 2. Академічна доброчесність і її порушення. Кодекси честі

Академічна культура, академічна доброчесність. Ознаки академічної нечесності. Основні підходи до розуміння поняття «кодекс честі». Положення про академічну доброчесність ЧНТУ

Тема 3. Інтелектуальна власність і її порушення. Як формувати академічну культуру?

Інтелектуальна власність. Авторське право. Відкритий доступ до знань. Поняття «плагіат». Статичні дані, соціологічні опитування щодо проблеми плагіату в Україні та закордоном.

Змістовий модуль 2. Усне й писемне мовлення. Написання тексту

Тема 4. Наукове мовлення. Культура спілкування. Текст

Науковий стиль. Усне мовлення. Писемне мовлення. Підготовка й написання наукового тексту. Володіння мовою як запорука успішного працевлаштування.

Тема 5. Реферат, курсова, магістерська: загальна характеристика

Поняття та загальна характеристика реферату. Основні характеристики курсової роботи. Структура курсової роботи. Визначення предмета та меж дослідження, складання плану робіт. Збір та опрацювання матеріалів, необхідних для написання курсової роботи. Проведення емпіричного дослідження. Магістерська робота як кваліфікаційне дослідження.

Тема 6. Робота над науковими публікаціями

Наукова публікація: поняття, функції, основні види. Наукова монографія, наукова стаття, теза доповіді. Методика підготовки та оформлення публікації. Техніка написання тексту. Вимоги ВАК України до оформлення наукових публікацій.

Змістовий модуль 3. Робота з джерелами. Укладання бібліографії

Тема 7. Цитата. Покликання. Бібліографічний пошук

Правила цитування й оформлення покликань. Бібліографічний пошук. Укладання бібліографії дослідницької роботи. Каталоги. Пошук інформації в Інтернеті.

Тема 8. Культура оформлення наукового тексту: інформаційні технології на допомогу студенту

Правила цитування в науковому тексті (вітчизняний стандарт). Правила покликання в науковому тексті (вітчизняний стандарт). Міжнародні принципи цитування і покликання. Бібліографічні менеджери. Методологія бібліографічного пошуку, робота з каталогами.

1.1. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Академічна культура в університеті: на прикладі закладів вищої освіти США	2
2	Академічна доброчесність і академічна нечесність в умовах закладу вищої освіти	2
3	Плагіат у масовій культурі	2/2
4	Науковий стиль української мови: писемне мовлення	2
5	Реферат, курсова, магістерська: загальна характеристика	2
6	Робота над науковими публікаціями	2/2
7	Культура оформлення наукового тексту: інформаційні технології на допомогу студенту	2
	Разом	14/4

1.2. Методи поточного та підсумкового контролю

Оцінювання знань ЗВО здійснюється відповідно до «Положення про по-точне та підсумкове оцінювання знань ЗВО Чернігівського національного технологічного університету», погодженого вченою радою ЧНТУ (протокол № 9 від 26.10.2015 р.) та затвердженого наказом ректора ЧНТУ від 29.10.2015 р. №181.

З дисципліни ЗВО може набрати до 60% підсумкової оцінки за виконання всіх видів робіт, що виконуються протягом семестру і до 40% підсумкової оцінки – на заліку.

Виконання та особистий захист усіх індивідуальних творчих робіт, зазначених у робочій навчальній програмі з дисципліни, є обов'язковим. Поточний контроль проводиться шляхом спілкування із ЗВО під час лекцій та консультацій та опитувань ЗВО під час семінарських занять.

Результати поточного контролю за відповідний модуль оприлюднюються викладачем на наступному аудиторному занятті. Бали, які набрані здобувачем вищої освіти під час модульних контролів, складають оцінку поточного контролю.

Семестровий контроль у вигляді заліку проводиться під час сесії з трьома запитаннями: двома теоретичними (по 10 балів максимум за кожне) та одним практичним (20 балів максимум). Оцінка за результатами вивчення дисципліни формується шляхом додавання підсумкових результатів поточного контролю до екзаменаційної оцінки.

В випадку повторного складання заліку всі набрані протягом семестру бали анулюються, а повторний залік складається з трьома питаннями: двома теоретичними (по 30 балів максимум за кожне) та одним практичним (40 балів максимум). Перелік питань на залік знаходяться у пакеті документів на дисципліну.

У випадку, якщо ЗВО протягом семестру не виконав в повному обсязі передбачених робочою програмою всіх видів навчальної роботи або не набрав мінімально необхідну кількість балів (20), він не допускається до складання заліку під час сесії, але має право ліквідувати академічну заборгованість у порядку, передбаченому «Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань ЗВО ЧНТУ».

Повторне складання заліку з метою підвищення позитивної оцінки не дозволяється.

2. Теми практичних занять

2.1. Академічна культура в університеті: на прикладі закладів вищої освіти США.

Основні поняття: заклад вищої освіти, університет, ступенева освіта, самостійна робота, позааудиторна робота, контроль за самостійною роботою.

2.1.1. План:

1. Засади вищої освіти
2. Основні поняття, підходи і завдання курсу
3. Поняття самостійної роботи студентів
4. Мета та функції самостійної роботи студентів
5. Види самостійної роботи студентів. Контроль за її виконанням

2.1.2. Завдання для студентів:

Теоретичне питання (виконує 1 особа): Цінності та цілі вищої освіти.

Практичне завдання (виконують всі): Перегляд серіалу «Беверлі-Хіллз 90210» (оригінальні серії, 1 сезон, 6 серія Higher Education) із подальшим обговоренням подій кінострічки у групі.

Творче завдання (виконує 1 особа): Підготуйте слайд-презентацію, кросворд або тестові завдання (не менше 15 позицій) з даної теми.

2.1.3. Питання для самоконтролю:

1. Чому система освіти в Україні має назву «ступенева»?
2. У чому полягають мета та завдання вивчення дисципліни?
3. Які основні функції самостійної роботи студентів?
4. Які види позааудиторної роботи ви знаєте?
5. Які види контролю за виконанням самостійної роботи?

2.1.4. Методичні рекомендації:

Розгляд даної теми слід розпочати з визначення поняття «заклад вищої освіти». Також доцільно буде проаналізувати ЗУ «Про вищу освіту» в новій редакції. Проаналізуйте різницю наукових підходів до системи вищої освіти у США, Великобританії, Німеччині та Франції.

Розкрийте сутність питання «Студент: нерозривність прав і обов'язків». Проаналізуйте значення свободи вибору ЗВО, спеціальності, вибіркових предметів, теми наукового дослідження і наукового керівника для студента, ЗВО та держави. Розкрийте значення академічної мобільності в процесі професійної підготовки фахівців. Діяльність студентського самоврядування.

Особливу увагу слід приділити поняттю «позааудиторна робота», її різновидам, значенні в процесі формування професійних компетенцій та особистісного становлення студентів.

В процесі підготовки практичного завдання зверніть увагу на аналіз цінностей та переконань головних героїв серіалу «Бeverлі-Хіллз 90210». Проаналізуйте як змінюється ставлення головного героя до питання чесності під час навчання. Якими цінностями керуються у своїх вчинках Брендон, Стів і Андреа? Що впливає на їхні рішення? Проаналізуйте цінності викладача історії. Якими переконаннями керується викладач у стосунках із своїми учнями?

2.1.5. Література:

1. Андрущенко В.П. Основні характеристики європейської університетської освіти та можливості їх реалізації в системі освіти України / В.П. Андрущенко // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 5 «Педагогічні науки: реалії та перспективи». – К., 2011. – Вип. 26. – С. 3–15.

2. Бутенко О.В. Правове виховання студентів вищих технічних навчальних закладів як науково-педагогічна проблема / О.В. Бутенко // Актуальні проблеми державного управління, педагогіки та психології: зб. наук. пр. – Херсон, 2014. – Вип. 1. – С. 59–62.

3. Впровадження етичних норм діяльності студентського самоврядування / [М.Д. Городок, В.Г. Павлюк, В.М. Стах, О.В. Пустовойтов]; упор. А.В. Карташов та ін. – Житомир: Житомирський обласний центр молодіжних ініціатив, 2009. – С. 16–34, 39–92.

4. Медведєв І.А. Державне управління розвитком університету: теоретично-прикладний аспект: [моногр.] / І.А. Медведєв. – Харків: Вид-во ХарРІ НАДУ «Магістр», 2011. – 220 с.

5. Струнсе В. Місія досяжна: підвищення академічної чесності в українській освіті / В. Струнсе // Прозорість і корупція в системі вищої освіти України: зб. матер. конф. (21–22 листоп. 2002 р., м. Львів). – К.: Таксон, 2003. – (Серія «Вища освіта в сучасному світі»). – С. 272–275.

6. Фініков Т. Академічна доброчесність: глобальний контекст та національна потреба / Т. Фініков // Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. Фонд «Міжнарод. фонд досліджень освітньої політики»; за заг. ред. Т.В. Фінікова, А.Є. Артюхова. – К.: Таксон, 2016. – С. 9–36.

2.2. Академічна доброчесність і академічна нечесність в умовах закладу вищої освіти

Основні поняття: академічна культура, академічна доброчесність, кодекс честі, етичний кодекс.

2.2.1. План:

1. Наукові підходи до розуміння понять «академічна культура» та «академічна доброчесність»

2. Ознаки академічної нечесності
3. Основні підходи до розуміння поняття «кодекс честі»
4. Положення про академічну доброчесність ЧНТУ

2.2.2. Завдання для студентів:

Творче завдання 1 (готує 1 студент):

Підготувати презентацію на тему «Сучасні вітчизняні й зарубіжні професійні кодекси».

Творче завдання 2 (команда із 3 осіб):

Презентація та обговорення результатів соціологічного дослідження, проведеного студентами групи, на тему: «Що Ви знаєте про академічну доброчесність?» (зразок анкети наведено в Додатку А).

Практичне завдання (виконують всі):

Проаналізуйте «Лист до моїх студентів» Вільяма Тейлора.

2.2.3. Питання для самоконтролю:

1. Що таке «академічна культура» та «академічна доброчесність»?
2. Які ви знаєте ознаки академічної нечесності?
3. Що таке «кодекс честі» та «інтелектуальна свобода»?
4. Які основні принципи містяться в «Положенні про академічну доброчесність студентів та науково-педагогічних працівників Чернігівського національного технологічного університету»?
5. Навіщо створювати кодекси честі для представників різних спеціальностей?

2.2.4. Методичні рекомендації:

Розпочати необхідно із аналізу академічної культури й етики у вищій освіті. Розкрийте сутність нерозривності принципів академічної свободи і відповідальності; прав і обов'язків усіх учасників навчального процесу. Проаналізуйте наукові підходи до розуміння поняття «Інтелектуальна свобода». Доброчесність викладача та адміністрації як

передумова доброчесності студента. Academic Integrity (академічна порядність; академічна цілісність) через поєднання фундаментальних цінностей: чесності, довіри, поваги, справедливості, відповідальності.

Проаналізуйте різні види проявів академічної нечесності, наведіть приклади з реального життя, поділіться своїми поглядами на цю проблему. Можливо, запропонуйте власні варіанти вирішення проблеми академічної нечесності у ЗВО. В процесі аналізу професійних кодексів і кодексів честі, поділіться власним ставленням до створення подібних документів, як на вашу думку вони впливають за загальний результат підприємства / установи / організації / команди.

Запропонуйте свої варіанти вдосконалення Положення про академічну доброчесність студентів та науково-педагогічних працівників Чернігівського національного технологічного університету або зробіть акцент на тих його частинах, які особливо вам сподобалися.

Під час підготовки першого творчого завдання здійсніть аналіз Етичного кодексу членів Фулбрайтівського товариства України (2008); Етичного кодексу ученого України (2009), Кодексу наукової етики (проект, 2005); «Положення про професійну етику» Американської асоціації університетських професорів (1966, 1987 (зі змінами)).

2.2.5. Література:

1. Буяк Б. Правові аспекти академічної чесності та боротьби із плагіатом / Б. Буяк // Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. Фонд «Міжнарод. фонд досліджень освітньої політики»; за заг. ред. Т.В. Фінікова, А.Є. Артюхова. – К.: Таксон, 2016. – С. 133–150.

2. Лічман Т. Процедура розгляду справ про порушення стандартів академічної чесності (із використанням практик американських університетів) / Т. Лічман // Академічна чесність як

основа сталого розвитку університету /Міжнарод. благод. Фонд «Міжнарод. фонд досліджень освітньої політики»; за заг. ред. Т.В. Фінікова, А.Є. Артюхова. – К.: Таксон, 2016. – С. 151–169.

3. Положення про академічну доброчесність студентів та науково-педагогічних працівників Чернігівського національного технологічного університету [Електронний ресурс]. – Назва з екрану. – Режим доступу: [http:// http://stu.cn.ua/staticpages/akadem-dobrochesnist/](http://stu.cn.ua/staticpages/akadem-dobrochesnist/)).

4. Ромакін В.В. Академічна етика як передумова верховенства права / В.В. Ромакін // Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили. Серія «Педагогіка». – Миколаїв, 2006. – Вип. 33. – Т.46. – С. 174–179.

5. Тейлор В. Лист до моїх студентів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://eln.stu.cn.ua/pluginfile.php/165834/mod_resource/content/1/%D0%9B%D0%B8%D1%81%D1%82%20%D0%B4%D0%BE%20%D0%BC%D0%BE%D1%97%D1%85%20%D1%81%D1%82%D1%83%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D1%82%D1%96%D0%B2.pdf

6. Цокур О.С. «Кодекс честі» в системі вищої освіти США / О.С. Цокур // Вісник Черкаського національного університету ім. Богдана Хмельницького. Серія «Педагогічні науки». – Черкаси, 2009. – Вип. 150. – С. 57–62.

2.3. Плагіат у масовій культурі

Основні поняття: інтелектуальна власність, плагіат, авторське право, академічна культура.

2.3.1. План:

1. Поняття «Інтулектуальна власність» та «Авторське право»

2. Наукові підходи до розуміння поняття «Плагіат». Види плагіату

3. Відповідальність за плагіат відповідно чинному законодавству України

2.3.2. Завдання для студентів:

Творче завдання (3 студенти готують по 1 темі на вибір у вигляді презентацій):

Аналіз статистичних даних, соціологічних опитувань, досліджень щодо дотримання засад академічної доброчесності та виявів академічної нечесності в університетах.

Аналіз соціологічних опитувань, статистичних даних, результатів опитувань щодо дотримання академічної культури в ЗВО України, Європи та США (порівняльний аналіз).

Проаналізуйте розвиток авторського права від першого закону про авторське право («Статут королеви Анни» в Англії у 1710 р. закріпив за автором виключне право на опублікування свого твору протягом 14 років) до сучасних міжнародних та національних нормативно-правових актів.

Практичне завдання (виконують всі):

Диспут на тему: «Межі допустимих запозичень у творчості (на прикладі кіномистецтва)»: Студентам пропонується переглянути й порівняти кінострічки: «Коммандо» (реж. Марк Лестер, США, 1985) і «День Д» (реж. Михайло Пореченков, Катерина Победінська, Росія, 2008).

Наведіть приклади плагіату у музиці (із використанням відео або аудіо записами)

Наведіть приклади плагіату у мистецтві (бажано із використанням відео або фото)

2.3.3. Питання для самоконтролю:

1. Що таке «інтелектуальна власність»?
2. Що таке авторське право?
3. Що таке «плагіат»?
4. Які ви знаєте межі допустимих запозичень у студентських наукових роботах?
5. Як можна захистити своє авторське право?
6. Яка існує відповідальність за плагіат відповідно чинного законодавства України?

2.3.4. Методичні рекомендації:

Підготовку варто розпочати із аналізу проблеми відкритого доступу до знань. Важливо здійснити ґрунтовний аналіз понять «інтелектуальна власність» та «авторське право».

Під час розкриття питання про плагіат, окрему увагу варто приділити академічному плагіату. Детально проаналізуйте види плагіату.

В процесі підготовки першого творчого завдання можна взяти за основу дослідження Центру академічної порядності (Center for Academic Integrity) у США чи інші.

Готуючись до другого творчого завдання бажано зробити висновки щодо рівня академічної культури та основних проявів академічної нечесності, які належить подолати в українських ЗВО.

Використовуючи ресурси інтернет знайдіть відомі історії плагіату у музиці та мистецтві. Сформулюйте власну точку зору з даного питання.

2.3.5. Література:

1. Авторське право для бібліотекарів: підручник / [Пер. з англ. О. Васильєва]. – К.: ТОВ «ІММ «ФРАКСІМ», 2015. – 196 с.
2. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. Фонд «Міжнарод. фонд досліджень освітньої

політики»; за заг. ред. Т.В. Фінікова, А.Є. Артюхова. – К.: Таксон, 2016. – 234 с.

3. Бондаренко С.В. Авторське право та суміжні права / С.В. Бондаренко. – К.: Ін-т інтел. власн. і права, 2008. – 288 с.

4. Ковальова А. Проблеми академічного плагіату та авторського права у цифровому просторі України / А. Ковальова // Спеціальні історичні дисципліни: питання теорії та методики: зб. наук. пр. – К., 2013. – Ч. 21: Електронні інформаційні ресурси. – С. 61–71.

5. Мельниченко А. Прояви академічної нечесності / А. Мельниченко // Академічна чесність як основа сталого розвитку університету. – Міжнарод. благод. Фонд «Міжнарод. фонд досліджень освітньої політики»; за заг. ред. Т.В. Фінікова, А.Є. Артюхова. – К.: Таксон, 2016. – С. 107–120.

6. Плагіат у студентських роботах: методи виявлення та запобігання: метод. посіб. / за ред. Н.В. Стукало. – Дніпропетровськ: ДНУ імені Олеся Гончара, 2013. – 44 с.

7. Семенов О.М. Культура наукової української мови: навч. посіб. / О.М. Семенов. – 2-ге вид. – К.: ВЦ «Академія», 2012. – 216 с.

8. Ходаківський Є.І. Інтелектуальна власність: економіко-правові аспекти: навч. посіб. / Є.І. Ходаківський, В.П. Якобчук, І.Л. Литвинчук. – К.: «Центр учбової літератури», 2014. – 276 с.

2.4. Науковий стиль української мови: писемне мовлення

Основні поняття: науковий стиль мовлення, усне мовлення, писемне мовлення, вербальне і невербальне спілкування.

2.4.1. План:

1. Основні характеристики наукового стилю мовлення
2. Поняття та загальна характеристика усного мовлення

3. Вербальні й невербальні складові в усному науковому мовленні

4. Поняття та загальна характеристика писемного мовлення

5. Підготовка й написання наукового тексту

6. Володіння мовою як запорука успішного працевлаштування

2.4.2. Завдання для студентів:

Творче завдання:

Здобуємо навички публічного наукового виступу (4 студентів готують по 1 темі на вибір):

Академічна доброчесність – вибір успішних професіоналів

Історія студентського самоврядування

Структура і функції студентського самоврядування: досвід США

Структура і функції студентського самоврядування: досвід України

Практичне завдання (виконують всі):

Здобуємо навички академічної дискусії:

Чи є плагіат невід'ємною частиною (наукової) творчості або чому Котляревський та Ейнштейн не плагіатори?

Роль студентського самоврядування в дотриманні норм академічної доброчесності в університеті

2.4.3. Питання для самоконтролю:

1. Які ви знаєте характеристики наукового стилю мовлення?

2. Які функції усного мовлення?

3. Яку роль відіграють вербальні і невербальні складові наукового мовлення?

4. Яка роль володіння мистецтвом писемного мовлення для майбутніх професіоналів?

5. Які ви знаєте основні складові процесу підготовки до написання наукового тексту?

6. Чому, на вашу думку, володіння мовою є запорукою успішного працевлаштування?

2.4.4. Методичні рекомендації:

Розпочати варто із аналізу стилів сучасної української мови. Здійсніть аналіз мовних засобів наукового стилю, усної та писемної форм наукового стилю. Розкрийте сутність поняття «наукова лексика», «фахова мова». Розгляньте сучасні вимоги до культури мовлення, мовленнєвого етикету як компоненту комунікації.

Проаналізуйте, чому опанування академічним письмом, комунікативними навичками є необхідною передумовою успішного навчання, науково-дослідної діяльності, фахової компетенції, успішного соціокультурного та міжкультурного спілкування.

Розкрийте сутність публічного виступу, презентації, доповіді у єдності форми і змісту, їхній вербальній та невербальній складових. Презентуйте техніки та засоби налагодження контакту з аудиторією, риторичний інструментарій, засоби емоційного впливу й переконання. Значення методу «Мозковий шторм» (brainstorm) у науковій творчості студентів. Мистецтво слухати та складові активного слухання.

Проаналізуйте основні вимоги до написання резюме, мотиваційного листа, дослідницької пропозиції. Секрети підготовки до співбесіди при працевлаштуванні.

Тривалість виступу творчого завдання максимум 5 хв. Кожен виступ має супроводжуватися його подальшим обговоренням. Викладач і студенти, незалежно один від одного, оцінюють виступи за п'ятибальною шкалою. До уваги береться змістовність виступу, послідовність викладу думок, аргументованість, мовна компетенція доповідача, наявність чи відсутність power-point презентації. Наприкінці заняття викладач і

студенти порівнюють виставлені бали. Студенти паралельно здобувають навички peer-review.

2.4.5. Література:

1. Берегова Г.Д. Ділова українська мова. Курс лекцій: навч.-метод. посіб. / Г.Д. Берегова. – Херсон: Айлант, 2004. – 240 с.
2. Бутенко Л.В. Мовлення ділових людей на нарадах, засіданнях, зборах: навч. посіб. для студ. нефілол. спец. / Л.В. Бутенко. – 2-е вид., доп. і випр.– Алчевськ: ДГМІ, 2003. – 253 с.
3. Гальченко С.І. Основи наукових досліджень: навч.-метод. посіб. / С.І. Гальченко, О.З. Силка. – Черкаси: АММО, 2015. – 93 с.
4. Гриценко Т.Б. Етика ділового спілкування: навч. посіб. / за ред. Т.Б. Гриценко, С.П. Гриценко, Т.Д. Іщенко та ін. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 344 с.
5. Онуфрієнко Г.С. Науковий стиль української мови: навч. посіб. з алгоритмічними приписами. / Г.С. Онуфрієнко. – 2-ге вид. перероб. та доп. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – С. 130–134, 254–262.
6. Осин Е.Н. Ясность – сестра цитирования: немного об искусстве аннотации / Е.Н. Осин // Организационная психология. – М., 2013. –Т. 3, № 1. – С. 2–7.
7. Семенов О.М. Культура наукової української мови: навч. посіб. / О.М. Семенов. – 2-ге вид., стереотип. – К.: ВЦ «Академія», 2012. – С. 11–56, 106–113, 177–178.

2.5. Реферат, курсова, дипломна робота, магістерська: загальна характеристика

Основні поняття: реферат, курсова робота, магістерська робота, дипломна робота

2.5.1. План:

1. Поняття та загальна характеристика реферату

2. Основні характеристики курсової роботи
3. Магістерська робота як кваліфікаційне дослідження

2.5.2. Завдання для студентів:

Теми для рефератів (2 студенти готують по 1 темі на вибір):

Дистанційна освіта в Україні

Наукова комунікація та її значення

Практичні завдання (виконують всі):

Визначте місце самостійної наукової роботи студентів у процесі професійної підготовки. Яке вона має значення в житті студента? В чому її важливість?

Здійсніть порівняльний аналіз дотримання вимог написання двох різних наукових студентських робіт рефератів / курсових / магістерських.

Творче завдання (виконує 1 особа): Підготуйте кросворд або тестові завдання (не менше 15 позицій) з даної теми

2.5.3. Питання для самоконтролю:

1. Які ви знаєте види студентських наукових робіт?
2. Які вимоги до написання реферату?
3. Чому важливо вміти писати студентські наукові роботи?
4. Що таке курсова робота?
5. Які ви знаєте вимоги до написання курсової роботи?
6. Що таке магістерська робота?
7. В чому різниця між курсовою та магістерською роботами?

2.5.4. Методичні рекомендації:

Дану тему варто розпочати із загальної характеристики поняття наукова творчість студентів. Проаналізуйте значення наукової творчості в процесі професійного становлення фахівця.

Детально розгляньте вимоги щодо написання та технічного оформлення реферату, курсової, магістерської. Проаналізуйте спільні та

відмінні риси даних робіт. Розгляньте основні вимоги до написання всіх складових частин курсової роботи: як пишеться вступ, вимоги до формулювання мети, завдань, методів наукового дослідження, наукової розробки питання.

Перше практичне завдання потребує вашого аналізу та особистого ставлення до запропонованої проблеми.

Друге практичне завдання буде виконуватися під час семінару, проте ви маєте ретельно до нього підготуватися і знати всі технічні вимоги до оформлення різних наукових студентських робіт.

2.5.5. Література:

1. Білуха М.Т. Методологія наукових досліджень: підруч. [для спеціалістів, бакал., аспіран., докторантів] / М.Т. Білуха. – К.: АБУ, 2002. – 480 с.

2. Діордіященко О.В. Самостійна робота студентів у ВНЗ (Харківський державний університет харчування та торгівлі, Первомайський факультет) [Електронний ресурс] / О.В. Діордіященко. – Режим доступу: www.zusnauka.com/ong_2006/pedagogica/17894.doc.htm

3. Погребняк Н.М. Науково-дослідницька робота студентів у вищих навчальних закладах України [Електронний ресурс] / Н.М. Погребняк. – Режим доступу: www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/pspo/2008_20_2/doc_pdf/pogrebnyak_st.pdf

4. Шейко В.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: підруч. [для студ. вищ. навч. закл.] / В.М. Шейко, Н.М. Кушнарєнко. – К.: Знання-Прес, 2003. – 295с.

5. Методичні рекомендації щодо виконання та оформлення випускних кваліфікаційних робіт (проектів) здобувачів вищої освіти освітніх ступенів «бакалавр» і «магістр» Чернігівського національного

технологічного Університету [Електронний ресурс]. - Чернігів: 2016. -
Режим доступу: www.stu.cn.ua

6. Рекомендації до пошуку наукової інформації за допомогою
інтернет-ресурсів [Електронний ресурс]. – Назва з екрану. – Режим
доступу: <https://docs.google.com/document/d/1sUBDVqvUxuAfoi1yNW47y.../edit?hl=uk>.

2.6. Робота над науковими публікаціями

Основні поняття: наукова публікація, науковий журнал, наукова
монографія, наукова стаття, тези доповіді, наукова творчість.

2.6.1. План:

1. Наукова публікація: поняття, функції, основні види
2. Наукова монографія
3. Вимоги до написання наукових статей
4. Вимоги до написання тез доповіді
5. Методика підготовки та оформлення публікації. Техніка
написання тексту

2.6.2. Завдання для студентів:

Теми для рефератів (2 студенти готують по 1 темі на вибір)

Впровадження результатів наукових досліджень

Ефективність результатів наукових досліджень та її критерії

Практичне завдання (виконують всі):

Проаналізуйте вимоги до оформлення статей у міжнародному
збірнику «Advanced Education» <http://ae.fl.kpi.ua/> , а також Типи наукових
публікацій відповідно редакційній політиці даного журналу (додаток 1)

Проаналізуйте вимоги до оформлення статей у науковому журналі
«Молодий вчений» (Україна) <http://molodyvcheny.in.ua/ua/> , а також
особливості вимог до авторів та редакційну політику

Проаналізуйте вимоги до оформлення статей у науковому журналі Збірник наукових праць «Педагогічні науки» <http://www.ps.stateuniversity.ks.ua/> , а також особливості вимог до авторів та редакційну політику

Творче завдання (готує 1 особа): Підготуйте слайд-презентацію (не менше 15 позицій) на тему «Психологія наукової творчості»

2.6.3. Питання для самоконтролю:

1. Що таке «наукова публікація»?
2. Що таке «науковий журнал»?
3. Які ви знаєте види наукових публікацій?
4. Що таке «монографія»?
5. Які ви знаєте вимоги до написання наукових статей?
6. В чому різниця між тезами доповіді і науковими статтями?

2.6.4. Методичні рекомендації:

Розпочати доцільно із розкриття сутності поняття «наукова публікація» та проаналізувати її функції. Окрему увагу слід приділити науковим виданням та їх видам.

Здійсніть детальний аналіз таких наукових праць як монографія, наукова стаття та тези доповіді. Зверніть увагу на їхні спільні та відмінні риси. Розгляньте типові правила написання наукової статті відповідно вимогам ВАК України.

Також розгляньте методичні прийоми викладу наукового матеріалу. Розгляньте загальні вимоги до рукопису для передачі у редакційний відділ або типографію.

В процесі підготовки творчого індивідуального завдання ви маєте розкрити сутність питань робочий день науковця, вимоги до робочого місця науковця (які елементи декору, кольори, запахи рекомендовано

або не рекомендовано, яку оргтехніку варто чи не варто встановлювати, які меблі мають бути обов'язково).

2.6.5. Література:

1. Сміт Р. Про недобросовісну практику наукових досліджень / Р. Сміт // Морфологія. – Дніпропетровськ, 2007. – Т. 1, № 3. – С. 106–111.

2. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання: ДСТУ 8302:2015 / Нац. стандарт України. – Вид. офіц. – Введ. з 01.07.2016. – К.: УкрНДНЦ, 2016. – 16 с. – (Інформація та документація).

3. Гальченко С.І. Основи наукових досліджень: навч.-метод. посіб. / С.І. Гальченко, О.З. Силка. – Черкаси: АММО, 2015. – 93 с.

4. Семеног О.М. Академічне письмо: лінгвокультурологічний підхід: навч. посіб. / О.М. Семеног, О.Л. Фаст. – Суми: СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2015. – 220 с.

5. Абрамов Е.Г. Какой должна быть аннотация к научной статье / Е.Г. Абрамов // Научная периодика: проблемы и решения. – М., 2012. – Т. 2, № 3. – С. 4–6.

6. Абрамов Е.Г. Подбор ключевых слов для научной статьи / Е.Г. Абрамов // Научная периодика: проблемы и решения. – М., 2011. – Т. 1, № 2. – С. 35–40.

7. Геритсен Дж. Как написать статью об исследовании для рецензируемого журнала / Дж. Геритсен // Педиатрическая фармакология. – М., 2012. – Т. 9, № 2. – С. 46–51.

8. Геритсен Дж. Как написать тезисы / Дж. Геритсен // Педиатрическая фармакология. – М., 2012. – Т. 9, № 2. – С. 52–55.

9. Гуманенко О.О. Місце рецензії в історії наукової періодики / О.О. Гуманенко // Наукові записки Української академії друкарства. Серія «Соціальні комунікації». – Львів, 2015. – Вип. 1 (50). – С.15–20.

10. Євсєєва Г.П. Основні вимоги до якісного оформлення наукових публікацій / Г.П. Євсєєва, М.В. Савицький // Вісник Придніпровської державної академії будівництва та архітектури. – Дніпропетровськ, 2014. – № 8. – С. 54–62.

11. Женченко М.І. Оформлення публікацій у наукових журналах і збірниках: вимоги стандартів та видавничі реалії (на прикладі наукових видань НАН України) / М.І. Женченко // Наука України у світовому інформаційному просторі. – К.: Академперіодика, 2011. – Вип. 5. – С. 125–136.

12. Інграффіа Т. Інструкція з написання наукової статті / Т. Інграффіа, К.-Х. Швальбе // Морфологія. – Дніпропетровськ, 2013. – Т. VII, № 1. – С. 96–100.

2.7. Культура оформлення наукового тексту: цитування й покликання

Основні поняття: цитування, покликання, науковий текст, бібліографічний пошук, бібліотечні каталоги, бази даних.

2.7.1. План:

1. Правила цитування в науковому тексті (вітчизняний стандарт)
2. Правила покликання в науковому тексті (вітчизняний стандарт)
3. Міжнародні принципи цитування і покликання. Бібліографічні менеджери
4. Методологія бібліографічного пошуку, робота з каталогами
5. Електронні бібліотечні каталоги
6. Системи пошуку наукової інформації в Інтернеті. Електронні бази даних

2.7.2. Завдання для студентів:

Теми рефератів (2 студенти готують по 1 темі на вибір):

Особливості дуальної освіти

Звіт про науково-дослідну роботу, його зміст, методика складання

Практичне завдання (виконують всі):

Необхідно написати твір на тему «Призначення університету» обсягом 1 сторінка формату А4. У творі потрібно процитувати щонайменше 3 джерела та зробити на них прикінцеві покликання.

На окремій сторінці формату А4 пропонується зробити ці ж покликання згідно одного (на вибір, відповідно до спеціальності) із міжнародних стандартів.

Творче завдання (готує 1 особа): Підготуйте слайд-презентацію, кросворд або тестові завдання (не менше 15 позицій) з даної теми.

2.7.3. Питання для самоконтролю:

1. Що таке «цитування» та «покликання»?
2. Які ви знаєте правила цитування?
3. Які ви знаєте правила покликання?
4. Які основні вимоги цитування відповідно вимогам ВАК України?
5. Які ви знаєте правила міжнародного цитування відповідно вашим профільним наукам?
6. Як організувати бібліографічний пошук?
7. Як визначитися з «авторитетними» і «неавторитетними» джерелами інформації?

2.7.4. Методичні рекомендації:

При підготовці даного семінару важливо детально проаналізувати правила цитування та оформлення покликань.

Семінар буде вдалим, якщо ви детально розглянете принципи бібліографічного покликання та характеристику повного і короткого його видів. Крім того, варто детально зупинитися на міжнародних стилях оформлення бібліографічних покликань і особливостях їхнього

використання (залежно від сфери застосування і спеціальності). Детально проаналізуйте вимоги ВАК України щодо оформлення бібліографічних посилань. Розгляньте різні способи оформлення списку використаних джерел.

Проаналізуйте питання щодо поняття «псевдо-журналів» і «псевдо-видавництв». Охарактеризуйте «Список Білла» (Beall's List: Potential, possible, or probable predatory scholarly open-access publishers).

Охарактеризуйте поняття «наукометричні бази даних» (Scopus, Web of Science та інші). Дайте роз'яснення для чого вони існують.

Розгляньте існуючі сервіси для полегшення укладання бібліографії, бібліографічні менеджери.

Для полегшення роботи над другою частиною практичного завдання рекомендовано скористатися ресурсом Cite This for Me (Зацитуй це для мене)

2.7.5. Література:

1. Елин А.Л. Что нужно делать автору для успешного размещения его статей в научных журналах? / А.Л. Елин, Т.И. Калинкова // Вестник новых медицинских технологий. – Тула, 2014. – № 1. – С. 105–110.

2. Женченко М.І. Оформлення публікацій у наукових журналах і збірниках: вимоги стандартів та видавничі реалії (на прикладі наукових видань НАН України) / М.І. Женченко // Наука України у світовому інформаційному просторі. – К.: Академперіодика, 2011. – Вип. 5. – С. 125–136.

3. Наукометричні бази даних [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.perspektyva.in.ua/naukovyj-prostir/porady-naukovtsyu/mizhnarodni-naukometrychni-bazy-danyh/>

4. Рекомендації з оформлення посилань в наукових роботах: DSpace [Електронний ресурс]. – Назва з екрану. – Режим доступу: ela.kpi.ua/handle/123456789/16051.

5. Стилi оформлення бiблiографiчних посилань для мiжнародних публiкацiй [Електронний ресурс]. - Ч. 1. – Назва з екрану. – Режим доступу: www.library.ukma.edu.ua/.../Styli_oformlennya_bibliografichnykh

6. Шевчук С.В. Українська мова за професійним спрямуванням: підруч. / С.В. Шевчук, І.В. Клименко. – 2-е вид., випр. і доп. – К.: Алерта, 2011. – С. 548–553.

7. Cite This for Me [Електронний ресурс]. – Назва з екрану. – Режим доступу: <https://www.citethisforme.com/>.

3. Питання до заліку

1. Засади вищої освіти України
2. Основні поняття, підходи і завдання курсу «Основи академічного письма»
3. Поняття самостійної роботи студентів
4. Мета та функції самостійної роботи студентів
5. Види самостійної роботи студентів. Контроль за її виконанням
6. Цінності та цілі вищої освіти
7. Історія студентського самоврядування
8. Структура і функції студентського самоврядування: досвід США
9. Структура і функції студентського самоврядування: досвід України
10. Академічна культура, академічна доброчесність.
11. Академічна доброчесність – вибір успішних професіоналів
12. Ознаки академічної нечесності.
13. Основні підходи до розуміння поняття «кодекс честі».
14. Положення про академічну доброчесність ЧНТУ
15. Сучасні вітчизняні й зарубіжні професійні кодекси
16. Поняття «Інтелектуальна власність» та «Авторське право».
17. Наукові підходи до розуміння поняття «Плагіат». Види плагіату.
18. Відповідальність за плагіат відповідно чинному законодавству України.
19. Межі допустимих запозичень у творчості
20. Наведіть приклади плагіату у музиці
21. Наведіть приклади плагіату у мистецтві
22. Проаналізувати «Лист до моїх студентів» Вільяма Тейлора
23. Основні характеристики наукового стилю мовлення.
24. Усне мовлення

25. Вербальні й невербальні складові в усному науковому мовленні.
26. Писемне мовлення.
27. Підготовка й написання наукового тексту
28. Володіння мовою як запорука успішного працевлаштування
29. Поняття та загальна характеристика реферату.
30. Основні характеристики курсової роботи.
31. Технічні вимоги до написання курсової роботи
32. Етапи написання та складові частини курсової роботи
33. Підготовка до захисту та захист курсової роботи.
34. Магістерська дисертація як кваліфікаційне дослідження.
35. Проаналізуйте різницю між написанням магістерської та курсової роботи
36. Значення написання рефератів, курсових та магістерської в процесі професійного становлення фахівця
37. Наукова публікація: поняття, функції, основні види.
38. Наукова монографія.
39. Вимоги до написання наукових статей.
40. Методика підготовки та оформлення публікації. Техніка написання тексту.
41. Вимоги ВАК України до оформлення наукових публікацій.
42. Наукові ступені та вчені звання: основні вимоги
43. Аспірантура та докторантура: умови вступу та навчання
44. Правила цитування в науковому тексті (вітчизняний стандарт).
45. Правила покликання в науковому тексті (вітчизняний стандарт).
46. Міжнародні принципи цитування і покликання. Бібліографічні менеджери.

47. Методологія бібліографічного пошуку, робота з каталогами.
48. Електронні бібліотечні каталоги.
49. Системи пошуку наукової інформації в Інтернеті. Електронні бази даних.
50. Поняття «Наука». Предмет, зміст та функції науки.
51. Науково-дослідницька діяльність студентів.
52. Зміст і характер науково-дослідницької діяльності студентів.
53. Основні риси, що притаманні науковцям.
54. Робочий день науковця.
55. Робоче місце науковця.
56. Дистанційна освіта в Україні
57. Наукова комунікація та її значення
58. Особливості дуальної освіти
59. Впровадження результатів наукових досліджень
60. Ефективність результатів наукових досліджень та її критерії

1. Рекомендована література

Базова

1. Авторське право для бібліотекарів: підручник / [Пер. з англ. О. Васильєва]. – К.: ТОВ «ІММ «ФРАКСІМ», 2015. – 196 с.
2. Американська асоціація університетських професорів // Прозорість і корупція в системі вищої освіти України: зб. матер. конф. (21–22 листоп. 2002 р., м. Львів). – К.: Таксон, 2003. – (Серія «Вища освіта в сучасному світі»). – С. 257–258.
3. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання: ДСТУ 8302:2015 / Нац. стандарт України. – Вид. офіц. – Введ. з 01.07.2016. – К.: УкрНДНЦ, 2016. – 16 с. – (Інформація та документація).
4. Берегова Г.Д. Ділова українська мова. Курс лекцій: навч.-метод. посіб. – Херсон: Айлант, 2004. – 240 с.
5. Бондаренко С.В. Авторське право та суміжні права / С.В. Бондаренко. – К.: Ін-т інтел. власн. і права, 2008. – 288 с.
6. Бралатан В.П. Професійна етика: навч. посіб. / В.П. Бралатан, Л.В. Гуцаленко, Н.Г. Здирко. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 252 с.
7. Бутенко Л.В. Мовлення ділових людей на нарадах, засіданнях, зборах: навч. посіб. для студ. нефілол. спец. / Л.В. Бутенко. – 2-е вид., доп. і випр. – Алчевськ: ДГМІ, 2003. – 253 с.
8. Вимоги до оформлення дисертацій та авторефератів дисертацій (розроблено на підставі ДСТУ 3008-95 «Документи. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення») // Бюлетень ВАК України. – К., 2011. – № 9/10. – С. 2–10.

9. Гальченко С.І., Силка О.З. Основи наукових досліджень: навч.-метод. посіб. / С.І. Гальченко, О.З. Силка. – Черкаси: АММО, 2015. – 93 с.
10. Гриценко Т.Б. Українська мова за професійним спрямуванням: навч. посіб. / Т.Б. Гриценко. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 624 с.
11. Етика ділового спілкування: навч. посіб. / за ред. Т.Б. Гриценко, С.П. Гриценко, Т.Д. Іщенко та ін. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 344 с.
12. Етичний кодекс ученого України [проект]. – К.: Видавничий дім «Академперіодика» НАН України, 2009. – 16 с.
13. Ідея Університету: Антологія / Упоряд. М. Зубрицька, Н. Бабалик, З. Рибчинська. – Львів: Літопис, 2002. – 304 с.
14. Кодекс етики університету Конкордія // Прозорість і корупція в системі вищої освіти України: зб. матер. конф. (21–22 листоп. 2002 р., м. Львів). – К.: Таксон, 2003. – (Серія «Вища освіта в сучасному світі»). – С. 231–256.
15. Мацько Л.І., Кравець Л.В. Культура української фахової мови: навч. посіб. / Л.І. Мацько, Л.В. Кравець. – К.: ВЦ «Академія», 2007. – 360 с. – (Серія «Альма-матер»).
16. Нортвудський університет (американський приватний університет, заснований у 1959 р.). Кодекс етики // Прозорість і корупція в системі вищої освіти України: зб. матер. конф. (21–22 листоп. 2002 р., м. Львів). – К.: Таксон, 2003. – (Серія «Вища освіта в сучасному світі»). – С. 259 – 260.
17. Онуфрієнко Г.С. Науковий стиль української мови: навч. посіб. з алгоритмічними приписами. / Г.С. Онуфрієнко. – 2-ге вид. перероб. та доп. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 392 с.

18. Основи наукового мовлення: навч.-метод. посіб. / уклад.: О.А. Бобер, С.А. Бронікова, Т.Д. Єгорова та ін.; за ред. І.М. Плотницької, Р.І. Ленди. – К.: НАДУ, 2012. – 48 с.

19. Плагіат у студентських роботах: методи виявлення та запобігання: метод. посіб. / за ред. Н.В. Стукало. – Дніпропетровськ: ДНУ імені Олеся Гончара, 2013. – 44 с.

20. Право інтелектуальної власності: акад. курс: підруч. для студ. вищих навч. закладів / О.П. Орлюк, Г.О. Андрощук, О.Б. Бутнік-Сіверський та ін.; за ред. О.П. Орлюк, О.Д. Святоцького. – К.: Вид. дім «Ін Юре», 2007. – 696 с.

21. Семенов О.М. Академічне письмо: лінгвокультурологічний підхід: навч. посіб. / О.М. Семенов, О.Л. Фаст. – Суми: СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2015. – 220 с.

22. Семенов О.М. Культура наукової української мови: навч. посіб. / О.М. Семенов. – 2-ге вид., стереотип. – К.: ВЦ «Академія», 2012. – 216 с. – (Серія «Альма-матер»).

23. Студентська науково-дослідницька робота (Нормативно-методичні рекомендації). – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2010. – 58 с.

24. Ходаківський Є.І. Інтелектуальна власність: економіко-правові аспекти: навч. посіб. / Є.І. Ходаківський, В.П. Якобчук, І.Л. Литвинчук. – К.: «Центр учбової літератури», 2014. – 276 с.

25. Швецова-Водка Г.М. Вступ до бібліографознавства: навч. посіб. для студентів напряму 6.020102 «Книгознавство, бібліотекознавство і бібліогр.» / Г.М. Швецова-Водка; Рівнен. держ. гуманітар. ун-т. – 3-тє вид., випр. та допов. – Рівне, 2011. – 231 с.

26. Шевчук С.В., Клименко І.В. Українська мова за професійним спрямуванням: підруч. / С.В. Шевчук, І.В. Клименко. – 2-е вид., випр. і доп. – К.: Алерта, 2011. – 696 с.

27. Шевчук С.В. Українське ділове мовлення: навч. посіб. / С.В. Шевчук. – 6-е вид., випр. і доп. – К.: Алерта, 2008. – 301 с.

28. Ястремська О.О. Інтелектуальна власність: навч. посіб. / О.О. Ястремська. – Харків: Вид. ХНЕУ, 2013. – 124 с.

29. Яхонтова Т.В. Основи англomовного наукового письма: навч. посіб. для студентів, аспірантів і науковців / Т.В. Яхонтова. – 2-ге вид. – Львів: ПАІС, 2003. – 220 с.

30. Bailey S. Academic writing: a handbook for international students / S. Bailey. – 3rd ed. – London, New-York: Routledge, 2011. – 314 p.

31. Code of ethics of the Ukrainian Fulbright Association. Етичний кодекс членів Фулбрайтівського товариства України / Харківська правозахисна група. – Харків: Права людини, 2008. – 32 с.

32. Zobel J. Writing for Computer Science / J. Zobel. – 3rd ed. – London: Springer-Verlag London Ltd, 2014. – 285 p.

Допоміжна

1. Абрамов Е.Г. Какой должна быть аннотация к научной статье / Е.Г. Абрамов // Научная периодика: проблемы и решения. – М., 2012. – Т. 2, № 3. – С. 4–6.

2. Абрамов Е.Г. Подбор ключевых слов для научной статьи / Е.Г. Абрамов // Научная периодика: проблемы и решения. – М., 2011. – Т. 1, № 2. – С. 35–40.

3. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. Фонд «Міжнарод. фонд досліджень освітньої політики»; за заг. ред. Т.В. Фінікова, А.Є. Артюхова. – К.: Таксон, 2016. – 234 с.

4. Андрущенко В.П. Основні характеристики європейської університетської освіти та можливості їх реалізації в системі освіти України / В.П. Андрущенко // Науковий часопис Національного

педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 5 «Педагогічні науки: реалії та перспективи». – К., 2011. – Вип. 26. – С. 3–15.

5. Бейкер М. Дж. Написание обзора литературы / М. Дж. Бейкер // Terra Economicus (Пространство экономики). – Ростов-на-Дону, 2014. – № 3. – С. 65–86.

6. Бойко Р.В. Без компіляцій і плагіату! / Р.В. Бойко, М.О. Фролов // Бюлетень ВАК України. – К., 2008. – № 12. – С. 11–13.

7. Бойченко М. Гідність, цілісність і успішність: академічні та громадянські чесноти / М. Бойченко // Філософська думка. – К., 2014. – № 5. – С. 110–122.

8. Бойченко Н.М. Етичні аспекти університетських цінностей / Н.М. Бойченко // Софія. Гуманітарно-релігієзнавчий вісник. – К.: Вид.-полігр. центр «Київський університет», 2014. – № 1 (1). – С. 37–43.

9. Бугаев К.В. Проблемы научного рецензирования и пути их решения / К.В. Бугаев // Психопедагогика в правоохранительных органах. – Омск, 2012. – № 1. – С. 88–92.

10. Бутенко О.В. Правове виховання студентів вищих технічних навчальних закладів як науково-педагогічна проблема / О.В. Бутенко // Актуальні проблеми державного управління, педагогіки та психології: зб. наук. пр. – Херсон, 2014. – Вип. 1. – С. 59–62.

11. Войтел С. Підготовка роботи до публікації / С. Войтел // Морфологія. – Дніпропетровськ, 2013. – Т. VII, № 1. – С. 101–102.

12. Впровадження етичних норм діяльності студентського самоврядування / [М.Д. Городок, В.Г. Павлюк, В.М. Стах, О.В. Пустовойтов]; упор. А.В. Карташов та ін. – Житомир: Житомирський обласний центр молодіжних ініціатив, 2009. – 102 с.

13. Гапон Н. Ставлення студентів до виявів академічної нечесності: крос-культурний аналіз / Н. Гапон, А. Худзіцка-Чупала, А. Лупіна-Вегенер

// Вісник Львівського університету. Серія «Філософські науки». – Львів, 2013. – Вип. 16. – С. 241–248.

14. Геритсен Дж. Как написать статью об исследовании для рецензируемого журнала / Дж. Геритсен // Педиатрическая фармакология. – М., 2012. – Т. 9, № 2. – С. 46–51.

15. Геритсен Дж. Как написать тезисы / Дж. Геритсен // Педиатрическая фармакология. – М., 2012. – Т. 9, № 2. – С. 52–55.

16. Гончаренко С. Етичний кодекс ученого / С. Гончаренко; Ін-т педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України, Полтавський національний педагогічний ун-т імені В.Г. Короленка // Естетика і етика педагогічної дії: зб. наук. пр. – Київ-Полтава: ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2011. – Вип. 1. – С. 25–34.

17. Гуманенко О.О. Місце рецензії в історії наукової періодики / О.О. Гуманенко // Наукові записки Української академії друкарства. Серія «Соціальні комунікації». – Львів, 2015. – Вип. 1 (50). – С.15–20.

18. Гунчак В.М., Чепига М.П. Кодекс честі викладача як перешкода академічній нечесності і поблажливості / В.М. Гунчак, М.П. Чепига // Науковий вісник ЛНУВМБТ імені С.З. Ґжицького. – Львів, 2011. – Т. 13, № 3 (49). – С. 14–23.

19. Джонс Р.М. Академічна корупція в Україні // Прозорість і корупція в системі вищої освіти України: зб. матер. конф. (21–22 листоп. 2002 р., м. Львів). – К.: Таксон, 2003. – (Серія «Вища освіта в сучасному світі»). – С. 261–268.

20. Джонсон А.М. Составление плана успешной научной карьеры. Руководство для молодых ученых. – 2-е изд. – Амстердам: Эльзевир, 2012. – 118 с.

21. Дикань С.А. Плагіат в освіті: походження, причини та шляхи подолання / С.А. Дикань // Безпека життєдіяльності: всеукр. наук.-попул. журн. – К., 2007. – № 5. – С. 16–20.

22. Добко Т. Академічна культура як необхідна передумова ефективного управління сучасним університетом в умовах автономії / Т. Добко // Дух і літера. Спец. вип. «Університетська автономія». – К., 2008. – № 19. – С. 93–102.

23. Дурнев Р.А. О характерных ошибках соискателей: вести с научного фронта (часть 1) / Р.А. Дурнев, Е.М. Мещеряков // Технологии гражданской безопасности. – М., 2013. – № 2 (36). – С. 26–30.

24. Дурнев Р.А. О характерных ошибках соискателей: вести с научного фронта (часть 2) / Р.А. Дурнев, Е.М. Мещеряков // Технологии гражданской безопасности. – М., 2013. – № 3 (37). – С. 34–36.

25. Дурнев Р.А. О характерных ошибках соискателей: вести с научного фронта (часть 3) / Р.А. Дурнев, Е.М. Мещеряков // Технологии гражданской безопасности. – М., 2013. – № 4 (38). – С. 94–97.

26. Еко У. Як написати дипломну роботу: Гуманітарні науки / У. Еко; пер. за ред. О. Глотова. – Тернопіль: Мандрівець, 2007. – 224 с.

27. Елин А.Л. Что нужно делать автору для успешного размещения его статей в научных журналах? / А.Л. Елин, Т.И. Калинскова // Вестник новых медицинских технологий. – Тула, 2014. – № 1. – С. 105–110.

28. Євсєєва Г.П. Основні вимоги до якісного оформлення наукових публікацій / Г.П. Євсєєва, М.В. Савицький // Вісник Придніпровської державної академії будівництва та архітектури. – Дніпропетровськ, 2014. – № 8. – С. 54–62.

29. Женченко М.І. Оформлення публікацій у наукових журналах і збірниках: вимоги стандартів та видавничі реалії (на прикладі наукових видань НАН України) / М.І. Женченко // Наука України у світовому

інформаційному просторі. – К.: Академперіодика, 2011. – Вип. 5. – С. 125–136.

30.Інграффіа Т. Інструкція з написання наукової статті / Т. Інграффіа, К.-Х. Швальбе // Морфологія. – Дніпропетровськ, 2013. – Т. VII, № 1. – С. 96–100.

31.Ковальова А. Проблеми академічного плагіату та авторського права у цифровому просторі України / А. Ковальова // Спеціальні історичні дисципліни: питання теорії та методики: зб. наук. пр. – К., 2013. – Ч. 21: Електронні інформаційні ресурси. – С. 61–71.

32.Козолуп М.С. Міждисциплінарний підхід до формування академічної комунікативної компетенції у студентів природничих спеціальностей в університетах США / М.С. Козолуп // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Педагогіка, соціальна робота». – Ужгород, 2014. – Вип. 30. – С. 60–63.

33.Кульчицька О.О., Дойчик М.В. Академія як простір свободи / О.О. Кульчицька, М.В. Дойчик // Проблеми розвитку науки та освіти: теорія і практика: матер. міжнар. наук.-практ. конф. «Проблеми розвитку науки та освіти: теорія і практика» (м. Київ, 29–30 квітня 2016 р.) / ГО «Інститут освітньої та молодіжної політики»; Наук.-навч. центр прикладної інформатики НАН України. – К.: ГО «ІОМП», 2016. – С. 12–17.

34.Лайберг М., Немоловська Т. Списування: український і американський досвід // Прозорість і корупція в системі вищої освіти України: зб. матер. конф. (21–22 листоп. 2002 р., м. Львів). – К.: Таксон, 2003. – (Серія «Вища освіта в сучасному світі»). – С. 269–271.

35.Малиновский А.А. Кодекс профессиональной этики: понятие и юридическое значение / А.А. Малиновский // Журнал российского права. – М., 2008. – № 4. – С. 39–44.

36.Медведєв І.А. Державне управління розвитком університету: теоретично-прикладний аспект: [моногр.] / І.А. Медведєв. – Харків: Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2011. – 220 с.

37.Медведєв І.А. Ідея класичного університету: динаміка ціннісних орієнтацій в контексті державного управління / І.А. Медведєв // Економіка та держава. – К., 2010. – № 9. – С. 77–82.

38.Наука і молодь в Україні XXI століття / [Ю.Л. Мосенкіс, М.А. Болобан, П.М. Грабовий та ін.]. – К.; Умань: ПП Жовтий, 2010. – С. 150–202.

39.Осин Е.Н. Ясность – сестра цитирования: немного об искусстве аннотации / Е.Н. Осин // Организационная психология. – М., 2013. –Т. 3, № 1. – С. 2–7.

40.Покликання університету: зб. наук. пр. / відп. ред. О. Гомілко. – К.: РІА «Янко»; «Веселка», 2005. – С. 90–132.

41.Рижак Л. Євроінтеграція вищої освіти України: аксіологічний вимір / Л. Рижак // Вісник Львівського національного університету імені Івана Франка. Серія «Філософські науки». – Львів, 2008. – Вип. 11. – С. 27–37.

42.Ромакін В.В. Академічна етика як передумова верховенства права / В.В. Ромакін // Наукові праці Чорноморського державного університету іменіПетра Могили. Серія «Педагогіка». – Миколаїв, 2006. – Вип. 33, Т.46. – С. 174–179.

43.Ромакін В.В. Академічна чесність у вищій освіті / В.В. Ромакін // Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили. Серія «Педагогічні науки». – Миколаїв, 2002. – Вип. 7, Т. 20. – С. 24–28.

44.Ромакін В.В. Академічна чесність як політична проблема / В.В. Ромакін // Наукові праці Чорноморського державного університету імені

Петра Могили. Серія «Політичні науки». – Миколаїв, 2002. – Вип. 12, Т. 25. – С. 165–170.

45.Ромакін В.В. Мотивації, переконання та поведінка українських і американських студентів бакалаврату щодо норм академічної культури / В.В. Ромакін // Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили. Серія «Педагогіка». – Миколаїв, 2010. – Вип. 123, Т. 136. – С.34–41.

46.Сангер Ф. Пишем на английском для международных конференций / Ф. Сангер, Ю. Зиятдинова // Высшее образование в России. – М., 2013. – № 12. – С. 95–99.

47.Селігей П.О. Науковий жаргон очима письменників і філософів / П.О. Селігей // Мовознавство. – К., 2012. – № 5. – С. 53–67.

48.Селігей П. Світло і тіні наукового стилю: Монографія / НАН України. Інститут мовознавства ім. О. О. Потебні / П.О. Селігей. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2016. – 627 с.

49.Сміт Р. Про недобросовісну практику наукових досліджень / Р. Сміт // Морфологія. – Дніпропетровськ, 2007. – Т. 1, № 3. – С. 106–111.

50.Струнсе В. Місія досяжна: підвищення академічної чесності в українській освіті // Прозорість і корупція в системі вищої освіти України: зб. матер. конф. (21–22 листоп. 2002 р., м. Львів). – К.: Таксон, 2003. – (Серія «Вища освіта в сучасному світі»). – С. 272–275.

51.Суховірський О. Використання засобів мережі інтернет в процесі пошуку інформації для студентських наукових досліджень з педагогіки / О. Суховірський // Проблеми підготовки сучасного вчителя: зб. наук. пр. Уманського держ. пед. ун-ту імені Павла Тичини. – Умань, 2011. – № 3. – С. 131–135.

52.Тихонкова І.О. Список літератури наукової статті – важливий індикатор якості статті (як не мати зайвого клопоту з його оформленням)

/ І.О. Тихонкова // Наука України у світовому інформаційному просторі: [зб. наук. пр.] / НАН України. – К., 2015. – Вип. 11. – С. 100–106.

53.Томахів М.В. Англомовний науковий дискурс: сучасний стан та перспективи подальших досліджень / М.В. Томахів // Одеський лінгвістичний вісник. – Одеса, 2015. – № 5. – С. 154–157.

54.Хоружий Г.Ф. Академічна культура: цінності та принципи вищої освіти / Г.Ф. Хоружий. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2012. – 320 с.

55.Цокур О.С. «Кодекс честі» в системі вищої освіти США / О.С. Цокур // Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Серія «Педагогічні науки». – Черкаси, 2009. – Вип. 150. – С. 57–62.

Інформаційні ресурси

1. Академічне письмо та бібліографія - Головна. – Назва з екрану. – Режим доступу: bibliosynergy.ula.org.ua/index.php/proekt1.

2. Аналітична довідка за результатами дослідження практик академічної доброчесності у вищих навчальних закладах України. – Назва з екрану. – Режим доступу: mon.gov.ua/content/Новини/.../academichna-dobrochesnist.pdf.

3. Етичний кодекс викладача та студента [Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу]. – Назва з екрану. – Режим доступу: http://nung.edu.ua/files/attachment_news/etic_codex.pdf.

4. Кодекс честі викладача державного вищого навчального закладу [Криворізький національний університет]. – Назва з екрану. – Режим доступу: ktu.edu.ua/uploads/files/.../kodex_vykladacha.doc.

5. Кодекс честі Національного технічного університету України - КПІ. – Назва з екрану. – Режим доступу: <http://kpi.ua/code>.

6. Пан бібліотекар. Блог' про бібліотечну справу та інформаційні технології. – Назва з екрану. – Режим доступу: www.бібліотекар.укр/.

7. Про Етичний кодекс ученого України. – Назва з екрану. – Режим доступу: www.nas.gov.ua/legaltexts/DocPublic/P-090415-2-0.pdf.

8. Проект сприяння академічній доброчесності в Україні (SAIUP) - Американські Ради. – Назва з екрану. – Режим доступу: <http://www.saiup.org.ua/> .

9. Рекомендації з оформлення посилань в наукових роботах: DSpace. – Назва з екрану. – Режим доступу: ela.kpi.ua/handle/123456789/16051.

10. Рекомендації до пошуку наукової інформації за допомогою інтернет-ресурсів. – Назва з екрану. – Режим доступу: <https://docs.google.com/document/d/1sUBDV-qvUxuAfoi1yNW47y.../edit?hl=uk>.

11. Стилi оформлення бібліографічних посилань для міжнародних публікацій. Ч. 1. – Назва з екрану. – Режим доступу: www.library.ukma.edu.ua/.../Styli_oformlennya_bibliohrafichnykh.

12. Українські наукові журнали: Головна. – Назва з екрану. – Режим доступу: usj.org.ua/.

13. Що потрібно знати про плагіат: посібник з академічної грамотності та етики для «чайників». – Назва з екрану. – Режим доступу: http://library.kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/biblio/PDF/books_ac-gr.pdf.

14. Cite This for Me. – Назва з екрану. – Режим доступу: <https://www.citethisforme.com/>.

15. Committee on Publication Ethics: (COPE): Promoting integrity in research publication. – Назва з екрану. – Режим доступу: publicationethics.org/.

16. Plagiarism.org - Best Practices for Ensuring Originality in Written Work. – Назва з екрану. – Режим доступу: www.plagiarism.org/.

17. Publication Integrity and Ethics. – Назва з екрану. – Режим доступу: www.integrity-ethics.com/.

18. VAK.in.ua - Автоматичне оформлення джерел по ВАК України. – Назва з екрану. – Режим доступу: vak.in.ua/.

ДОДАТОК А

СОЦІОЛОГІЧНЕ ОПИТУВАННЯ НА ТЕМУ «ЩО ВИ ЗНАЄТЕ ПРО АКАДЕМІЧНУ ДОБРОЧЕСНІСТЬ?»

Цільова аудиторія: студенти університету (окремо першокурсники й окремо студенти старших курсів); викладачі університету (бажано); покоління батьків; старше покоління.

Кількість респондентів: не менше 50 осіб.

Опитник (орієнтовний)

1. Чи чули Ви про академічну доброчесність?

Відповідь: Так. Ні.

Потрібно зафіксувати у відсотках кількість представників кожної вікової групи, що чули/знають про академічну доброчесність.

2. *Якщо респондент чув/знає:* Як Ви розумієте, що таке академічна доброчесність?

Якщо опитуваний не чув/не знає, запропонувати роз'яснення. Необхідно зафіксувати відсоток людей, що відмовились від пояснень.

3. Чи виголошували Ви обіцянку студента під час урочистостей з нагоди вступу до студентських лав?

4. *Якщо так:* Чи пам'ятаєте Ви хоча б приблизно текст обіцянки? Чи справив він на вас враження свого часу?

5. Чи чули Ви про Академічний кодекс честі?

Відповідь: Так. Ні.

6. *Якщо так:* Чи вважаєте Ви Кодекс честі ефективним регулятором норм поведінки в університеті?

7. Чи розповідають/ли викладачі студентам університету про етичні норми поведінки?

Відповідь: Так. Ні.

8. *Якщо так:* Як часто викладачі приділяють/ли цьому увагу?

9. Скільки часу Ви витрачаєте/ли на написання реферату?

Обрати відповідь: а) один вечір; б) один день; в) декілька днів; г) більше тижня. 50

10. Чи приділяєте/ли Ви достатньо уваги правильному оформленню покликань, списку використаної літератури тощо? Чи це для Вас несуттєво?

11. Чи знижували Вам оцінку за неправильне оформлення реферату?

12. Чи вважаєте Ви списування злочином?

13. *Якщо респондент не вважає:* Як часто Ви списуєте/ли?

Обрати відповідь: а) один-два рази; б) зрідка; в) постійно.

14. Чи допомагали Ви або ж чи допомагали Вам друзі під час контрольної роботи? Чи вважаєте Ви таку поведінку неприйнятною?

15. Що для Вас важливіше: отримати диплом чи знання?

16. Чи вважаєте Ви, що потрібно боротися з проявами академічної нечесності?

Відповідь: Так. Ні.

17. *Якщо так:* Які саме механізми впливу Ви б запропонували?

18. Чи підтримуєте Ви поширену на Заході практику виключати з університетів тих студентів, які не дотримуються норм академічної доброчесності?

Відповідь: Так. Ні.

На думку більшості дослідників, норми академічної доброчесності є логічним продовженням християнської моралі. Низький рівень дотримання цих норм на пострадянському просторі дослідники часто пов'язують із радянським періодом і його атеїстичним світоглядом. Тому цікаво з'ясувати, яке покоління – сучасних студентів, їхніх батьків (творців Української держави) чи покоління бабусь і дідусів (носіїв радянського світогляду) – має найменше уявлення про академічну доброчесність.

Під час опитування замість терміна «академічна доброчесність» можна вживати інші зрозуміліші для респондентів терміни, наприклад «професійна етика», «наукова етика», «етичні норми» тощо.